

עין מ'יפא
נר מצוה

שֶׁלֶם עַל שְׁלֹם חוֹלָלוֹת • וּמִשּׁוּם יִתְּ
דַרְבָּא אֲדַרְבֵּי יְהוּדָה צְרִיָּה דְרַבִּי
בְּגִדִים : שְׂאֵלִי לְלֹלֹל דְּחֶסֶד • וְאִכְלָה
רַבִּי יוֹחָנָן פְּלִיג עֲלֵיהּ דְּהָא עֲלֵה קָא
לְלֹלֹל מִמֵּי שָׂרִי : לִישְׁמַעְיִן תְּחֵלָה
דַּמְתִּיתִין לְלֹלֹל קָטָן דְּלֹא חִיִּץ וְכ"ש
גְּמִי : דְּגְמִי מִסִּי • מִשּׁוּם שֶׁצֶת
אֵינְטֵרֶךְ לַחֲמֵי גְמִי דֶּאֱחָף עַל גְּבִי
דְּמִסִּי שָׂרִי בְּמִקְדָּשׁ : **בְּרַתְנִי** בּוֹזְקִין
מִלֹּח • מִפְּזִירִין וּמִבְּחִתִּין עַל הַכֶּסֶּס
מִפְּנֵי שֶׁחֵלֶק הוּא וְכִשְׁהַגְשָׁמִים טוֹפְלִין
עֲלָיו הוּא מַחֲלִיק • בּוֹזְקִין לִשְׁוֹן כִּיתוֹת
כְּדָאֹמֶר צִפְרָק צ' דְּיוֹמָא (דף קכז)
מִמֵּי דְהָאִי וּיִפְקֵדֵם צְבֹק מִיָּדִי

סוף מסכת
מדות

וְהָיָה כִּשְׁמֵרַת הַתּוֹרָה : בְּמִצְוֹת
 תּוֹרָתוֹ בְּלִעּוּי אֲבֵל בְּמִדְיָנָה לֹא טַעֲמָח
 מִפְּרֶשׁ בְּגִמְרָח מִשּׁוּם שְׂמָח יִמְלֹא
 לְגִיטָתוֹ וּלְחֹרֶבְתּוֹ : וּמִצְאָר הֶקֶר
 בִּי"ט . וְלֹא שִׁשָּׁת וּבְגִמְרָח מִפְּרֶשׁ
 מֵאִי יִהְיֶה : בְּמִי מִפְּשָׁרוֹנִיָּא . מִקּוֹס :
 וּמִרְדֵּה בֵּה . שְׁטֹחַ בֵּה : דְּלֹא מִבְּטֵל
 לִיֶּה . וְלִיכָא מִשּׁוּם אֲשׁוּיִי גּוֹמֹט'
 דְּמִלְאכֶה הוּא שִׁשָּׁת דְּהוּי כִּבְיִן דְּמִידי
 דְּהוּי לְמַאֲכֵל בְּהֵמָה אִוּ לְטִיט הַחוּמוֹת
 לֹא מִבְּטִיל לִיֶּה . הַתֵּם אֲבֵל מִלֹּחַ
 מִשְׁדֵּרֶם בְּרַגֵּל לֹא חֲזִי . וּמִסְתַּמָּח
 מִבְּטִיל לִיֶּה וּבְמִדְיָנָה אֲסוּר : קֹאמוּסִיק
 אֲבִינִי . וְאִפְּלוּ בְּחוּל אֲסוּר לְהוּסִיק
 עַל הַמּוֹצָח דְּכִתִּיב הִכֵּל כִּתְּבֵי מִיַּד
 ה' עָלֵי הַשִּׁכִּיל שֶׁהִבְיִן נִמְסֵר לְדוֹד
 עַל יְדֵי הַגִּבְיָאִים שֶׁלֹּא לְהוּסִיק וְשֶׁלֹּא
 לְגִרּוֹעַ וְאִית דְּנִקְטִי לִיֶּה מִשּׁוּם שִׁשָּׁת
 וְלֹא הִיא דְּהֵא בְּכִסּוּי הַדֵּם בְּשִׁחִיטָה
 חוֹלִין (חוֹלִין פֶּגֶ) : דְּאִיירִי בְּחוּל הִכֵּי נִמִּי
 פֶּרֶכִּינִן : הֵא קֹא הוּי חֲזִינָה . בִּין
 רַגְלֵיהֶם לְכַבֵּשׁ וְחֲזִינָה כִּי הֵאִי גּוֹוֹנָא
 פְּסוּלָה דְּתַנֵּן בְּשִׁחִיטָה קִדְּשִׁים (זְבָחִים)

וערל יושב ועומד על גבי כלי על
גבי רגל בהמה וע"ג רגל חזירו
פסול והתם יליף טעמא : בהולכת
אזרים לכבש דלאו עבודה היא .
לעולם לא מצטל ליה אלא לאחר
דריסה מולחין ממנו עורות קדשים
ודקשיא לך הא הוי חליה לא תקשה
דהא דתמי בזקין מלח בהולכת
אזרים לכבש קאמר דלאו עבודה
דקא ס"ר השתא דכיון דכל הכפרה
חליה דם אע"ג דהקטר חלצים
הוה עבודה הולכה דידהו מיהא לא
חשיב : והקריב את הכל' . רישא
דקרא והקרב והכרעים ירחץ במים
אלמא באזרים קמשתעי קרא ומדבעי
כהונה שמע מיינה עבודה היא :
ומרדה בה - לדרוס עליה : לא בסל
ולא בקופה . דרך מול : שולי הקופה .

וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע ה' אֶת הַקוֹל וְיִשְׁמַע ה' אֶת הַקוֹל
 בְּקוֹל שֵׁי שֵׁי - הַשְׁמָעָה עִינַי שֵׁי שֵׁי בְּקוֹל
 וּמִנִּית רֹאשִׁין הַמְשׁוּפָּעִים זֶה כְּגֹד זֶה
 וְהָיָה יוֹלָא כוּלָּהּ מַחְלִי דְיוֹפִי שְׁתֵּי פִיּוֹת*
 דְּקִין וּמִמְלָא מִיָּם וּסְוֹתָם פִּיּוֹ הַעֲלִיּוֹן וְסְוֹ
 בְּנִקְבִּים מִיּוֹף אַחֵר מִיּוֹף וְזוֹתָן כְּלִי מַחְתָּה
 שְׁמָא יִבְעִית וְזִיּוֹן דְּלֶהֱקִיץ הוּא לֹא בְּנִעְיִין
 יִדְיוֹ עַל לְבֹו : יִסְפּוֹק : כָּף אֶל כָּף : יִרְיָ
 מַשְׁחָקוֹת בְּאֲזוּזִים - לִגְלָגֵל דְּרָךְ דָּף וּמִוֹכֵךְ
 כְּה"ג : אֲזוּרֵי קֶלָא : שְׁהִלְגֵּל מַשְׁמִיעַ קוֹל
 וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע ה' אֶת הַקוֹל וְיִשְׁמַע ה' אֶת הַקוֹל
 בְּקוֹל שֵׁי שֵׁי - הַשְׁמָעָה עִינַי שֵׁי שֵׁי בְּקוֹל
 וּמִנִּית רֹאשִׁין הַמְשׁוּפָּעִים זֶה כְּגֹד זֶה
 וְהָיָה יוֹלָא כוּלָּהּ מַחְלִי דְיוֹפִי שְׁתֵּי פִיּוֹת*
 דְּקִין וּמִמְלָא מִיָּם וּסְוֹתָם פִּיּוֹ הַעֲלִיּוֹן וְסְוֹ
 בְּנִקְבִּים מִיּוֹף אַחֵר מִיּוֹף וְזוֹתָן כְּלִי מַחְתָּה
 שְׁמָא יִבְעִית וְזִיּוֹן דְּלֶהֱקִיץ הוּא לֹא בְּנִעְיִין
 יִדְיוֹ עַל לְבֹו : יִסְפּוֹק : כָּף אֶל כָּף : יִרְיָ
 מַשְׁחָקוֹת בְּאֲזוּזִים - לִגְלָגֵל דְּרָךְ דָּף וּמִוֹכֵךְ
 כְּה"ג : אֲזוּרֵי קֶלָא : שְׁהִלְגֵּל מַשְׁמִיעַ קוֹל

נן בשמאל לפי שהעבודה לא הותרה אלא בידו הימנית אבל בשמאלו לא כדתינן התם (זכמים)

עז ה' מי' פ"ג מהל'
 ביאת מקדש ה' עז:

1980-1982 in the United Kingdom

רבינו יהונתן המוצא תפילין פרק עשירי עירובין

עץ משפט

א מ"י ס"ג
מהל' שבת
סמג' לאוין סה
טור אורח סי
שלח
ב מ"י פרק ג
מהל' בילת
מקדש

הגהות
הב"ח
(ה) כ"ב מ"י
(ב) כ"ב מ"י
פירש בעמוד
לקמן: כי דמיוני
בשמיטה: (ג) כ"ב
לשון טור:

הגהות
ח"י
(א) כ"ב מ"י
ע"י קרו ליה
גשחא
(ב) כ"ב מ"י
לשון טור
לשון טור
(ג) כ"ב מ"י
דכאף במדרי'
ש"י לטול
כדאיתא לקמן
ריש פ' משילין:

הגהות
מא"י
(ה) כ"ב מ"י
(ב) כ"ב מ"י
ומסופים כן
הקרא רעס
כלו' כן נבעת
רעס תמיד:

מכאן עליו בשבת שאינו
אלא משמרת חוץ מעלי
בפנים שכן לרשומה וזה
מבואר בתלמוד של ח"י:
לשון רי"א:
א דר"א בתבן שאינו
מבטלו אם הוא נרדף
לשלקו או ללבוש לבנים או
להקפא אצל מלך וכיוצא
בו שהוא מבטלו שם אסור:
לשון רי"א:
ב אסור להשמיט קול
בשבת ולא אסור אלא
קול של שיר כגון שהוא
משמיע קול נעימה בידו
או בכלי כעין כלי זמר
ומכאן מבואר דלפין אסור
אלא בזמנא ש"ע מעשה
וא"כ ארחת שבעריות
לקרות חבירו מנפלים
בפנים כמפורש שקרי'
אפי"ל בלע"ז ואף על פי
שבאזהר הנפלים גם כן
לשמיטתם הם מנמימים
כשרי הכא כיון שמכיון
לקרות חבירו לא ינעים
בקריאה ולא יהיה קול
שיר וס"ד וגם לא עבד
מעשה

מפרש מאי יניחו: ג' מ"י מרדה • מפור
לכאן ולכאן דחוי' לפים ולמכלל בהמה ולא
מבטיל ליה התם: לא בסל ולא בקופה •
דחוי' כעובדא דחול: שולי קופה • שנסתברה
ושארו השולים דחוי' שנינו: מרף אבבא •
הקיש על הדלת באגרוף והשמיט קול:
דקמחלל שבתא • דכל אולודי קול אסור:
בקול של שיר • השמע כעין שיר בנעימה
ובנחת: מעלין בדיופי • מעלין יין מן החבית
לחבית אחרת ע"י שני קיין החתוכין באלכסון
וממיה ראשי המשופעים זה כנגד זה וכוונת
[אחד] מן הקנים בחבית ומונץ בפיו בראש
הקנה האחר עד שמונץ מעט מן היין אליו
ומסתלק משם והיין עולה ויוצא כולו מאליו:
דיופי • שתי פיות: (ג) לא יספק • כף אל כף:
לא יספח • ידו על לבו • ירקד • ברגל:
להשמיט קול • להבריח העופות • שמה יכול
לרד • ויזרוק ברה"ר להבריח העופות:
משחקות באגוזים • מנגלים דרך דף ומכות
זו לזו כמנהג הנשים: לאשוויי גומות •
לכיון דרך לניגול האגוז • גזירה שמה
ימלא לגינתו • מתוך שממלאין בלא טורח
אחי להשקות בו גינתו וחורבתו בשבת:
דתרו ביה כיתנה • ששורין [בו פשתן ואית
דגרס כותחא] כוסמין: איבער בסידרא •
נתעבב בזה"מ: לבייתא ללבוש לבית ארשתא:
דמך על תרע"י • היה ישן אותה לילה על
פתח ביתו: ולא מקש בשבת • ולא רצה
להקיש על הדלת בשבת שפיתחו לו: שרי
להקיש • התייר להקיש על הדלת בשבת:
כהקיר • כמו שמקיר מעין [טובע] ומוסוף
תמיד: דור • כמו בחר: נביאים שביידיהם
חגי זכריה ומלאכי: מתנני' כהן מוסיף
בהמינו • באבבסו ולא חייס למיטול דלא
(ג) שבות במקדש וטע"ג דמסמא האבבס דלא
קדש הכי עדיף טפי מלחזור אחרי צבת של
עץ שהוא פשוטי כלי עץ כד' שלא ישהא
שם הסומא ויזדו לא יגע בו שלא יסמא
הכהן עצמו ולכן אוחזו בהמינו דלא נגע
דשרץ אינו מסמא במסא והאבבס שהוא
מיטמא בשרץ אינו מטמא הכהן האוחזו
דהאבבס הוא ראשון ואין אדם וכלים מקבלין
סומא אלא מאל הסומא: צבת של עץ
שלא לרבות הסומא • למטא האבבס הסהור
וגוה לו להסותו שם ולחזור אחר צבת של
עץ שהוא פשוטי כלי עץ שאין מקבלין
סומא מלרבות הסומא: מן ההיכל ומן
האולם • אבל בעזרה אם נמלא שם מכסה
בפסכת כדקתני סיפא ומיחו שם עד
שתתחב: כל [ומן] [מקום] שחייבין על זדונו
ברצ' • איסורם לו בעומא דהיינו כל העזרה
ושאר כל המקומות למד כדא' ליה ולמר
כדא' ליה לכן נס כל העזרה לרי' עקיבא
לשבות: כופין עליו פסכת • סיר של נחושת
ולכסותו עד שתתחב למולאי שבת סירות
מתרגמין פסכתרותיה: ר"ש אומר כל מקום
שהתירו לך כו' • אהיה ללעיל ס"פ מי
שהוא אסור ר"ש אומר אפילו חמש עשרה
אמה יכנס לפי שאין המשוחות ממלין המדה
כדפירשתי לעיל והכל אחא לאשמועינן דלא
יתמא שמך • אני באיסורי שבת אלא משלו
נחתו לו וקמ"י • הכא משום סיפא כדמסק
ואולי: שלא התירו לך אלא משום שבות • קאי
אהא דאמר ת"ק קושטין יומא של כיור
ופליג ר"ש וקאמר לת"ק אע"פ שמיקל אני
במחשך חוץ לתחום דלמינא אפי' ס"ו אמה
יכנס מחמיר אני בנימת כיור שלא יאה
קושטה אלא עונבה דהתם משלך נתנו לך
כדפי' אבל כאל לא התירו אלא שבות דהיינו
עניבה דלפין בו חיוב חטאת אבל קשירה הוי
מלאכה דאורייתא ויש בה חיוב חטאת לא
התירו ולכן תני לה הכא:

מביא תבן א ומרדה בה וכשהוא מרדה בה
לא ירדה לא בסל ולא בקופה אלא בשולי
הקופה: איממלאין מבור הגולה • תנן בסוף
מדות לשבת הגולה שם היה בור הגול'
והגלגל נתון עליו ומספקין משם מים לכל
העדה: עולא איקלע לבירב מנשה אתא ההוא
גברא מרף ארשא אמר מאן האי ליתחיל
הגופיה דקא מחלל שבתא א"ל רבא לא אמרו
אלא בקול של שיר בלבד ואותבין עליה
דרבא מהא דתניא מעלין (*) בדיופי ומטיפין מי
ארג לחולה בשבת לחולה אין לבריא לא מאי
לאו כגון דניים ובעי' לאיתעורי ויש"מ אולודי
קול אסור ופריק כגון דתיר ובעי' לאונומי
והינו מעמא דלבריא אסור משום דמשתמע
קלא דזמזומי שהוא כלי שיר פירוש דיופי
מניקות ששואבין בהם יין ופירוש מי ארג
כלי שפיו צר מלמעלה ורחב מלמטה
ובתחתיתו נקבים קטנים שמוציאין את היין
ובשנופלין בתוך כלי מתכות נשמע הקול
כשיר ואותבין מהא דתניא המשמר זרעיו
מפני העופות ומקשאו ימדלעיו מפני החיה
הרי זה לא יספוק ולא יפח ולא ירקד כדרך
שרוא עושה בתול מ"ט לאו משום דאולודי
קלא ב בשבתא אסור ופריק רב אחא בר
(רב) יעקב לא גזירה שמא יטול צרור לזרוק
בהן והדר אותבין מהא דאמר ר"י אמר רב
נשים המשחקות באגוזים אסור מ"ט לאו
משום דאולודי קלא בשבתא אסור ופריק
התם (ה) לא משום דמשתמע בזמזומי והאמר
שמואל נשים המשחקות בתפוחים אסור פי'
שמשליכין זו לזו ע"ג קרקע ונוגעות אלו באלו
מ"ט לאו משום ג דאולודי קלא איכא ופריק
דילמא אתי לאשוויי גומות לפי שהשחק
בקרע ותו אקשינן ממתינתין ממלאין מבור
הגולה בגלגל במקדש אבל לא במדינה
ד מ"ט לאו משום דאולודי קלא אסור פירוש
לפי שגלגל משמיע את הקול ופריק לא
גזירה שמא ימלא לגינתו ולחורבתו ומסתברא
לן דהלכתא כוותיה דרבא דאמר לא אמרו
ה אלא בקול שיר בלבד מדתריין רב אחא
בר יעקב כוותיה אלמא כוותיה ס"ל ועוד הא
אמר' אמימר שרא למימלא בגלגלא בשבתא
במחוזא אמר מעמא מאי גזרו רבנן משום
גינתו וחורבתו הכא לאו גינה איכא ולא
קד' חורבה איכא ביון דהוא * דתרו ביה כיתנא
אמר להו דאלמא כרבא ס"ל דאי בעולא ס"ל
לא קא שרי למימלא בגלגלא כלל דהא
משמיע קול הוא וחזינן למקצת רבואתא
דסבירא להו בעולא וסמכי אגמרא דבני
מערבא דגרסינן התם במסכת יו"ט * אמר רבי
אלעזר כל משמיע קול אסורין בשבתר' אלעא
איעצר בסידרא סליק לבייתא ואשבחון דמכין

מביא תבן א ומרדה בה וכשהוא מרדה בה
לא ירדה לא בסל ולא בקופה אלא בשולי
הקופה: איממלאין מבור הגולה • תנן בסוף
מדות לשבת הגולה שם היה בור הגול'
והגלגל נתון עליו ומספקין משם מים לכל
העדה: עולא איקלע לבירב מנשה אתא ההוא
גברא מרף ארשא אמר מאן האי ליתחיל
הגופיה דקא מחלל שבתא א"ל רבא לא אמרו
אלא בקול של שיר בלבד ואותבין עליה
דרבא מהא דתניא מעלין (*) בדיופי ומטיפין מי
ארג לחולה בשבת לחולה אין לבריא לא מאי
לאו כגון דניים ובעי' לאיתעורי ויש"מ אולודי
קול אסור ופריק כגון דתיר ובעי' לאונומי
והינו מעמא דלבריא אסור משום דמשתמע
קלא דזמזומי שהוא כלי שיר פירוש דיופי
מניקות ששואבין בהם יין ופירוש מי ארג
כלי שפיו צר מלמעלה ורחב מלמטה
ובתחתיתו נקבים קטנים שמוציאין את היין
ובשנופלין בתוך כלי מתכות נשמע הקול
כשיר ואותבין מהא דתניא המשמר זרעיו
מפני העופות ומקשאו ימדלעיו מפני החיה
הרי זה לא יספוק ולא יפח ולא ירקד כדרך
שרוא עושה בתול מ"ט לאו משום דאולודי
קלא ב בשבתא אסור ופריק רב אחא בר
(רב) יעקב לא גזירה שמא יטול צרור לזרוק
בהן והדר אותבין מהא דאמר ר"י אמר רב
נשים המשחקות באגוזים אסור מ"ט לאו
משום דאולודי קלא בשבתא אסור ופריק
התם (ה) לא משום דמשתמע בזמזומי והאמר
שמואל נשים המשחקות בתפוחים אסור פי'
שמשליכין זו לזו ע"ג קרקע ונוגעות אלו באלו
מ"ט לאו משום ג דאולודי קלא איכא ופריק
דילמא אתי לאשוויי גומות לפי שהשחק
בקרע ותו אקשינן ממתינתין ממלאין מבור
הגולה בגלגל במקדש אבל לא במדינה
ד מ"ט לאו משום דאולודי קלא אסור פירוש
לפי שגלגל משמיע את הקול ופריק לא
גזירה שמא ימלא לגינתו ולחורבתו ומסתברא
לן דהלכתא כוותיה דרבא דאמר לא אמרו
ה אלא בקול שיר בלבד מדתריין רב אחא
בר יעקב כוותיה אלמא כוותיה ס"ל ועוד הא
אמר' אמימר שרא למימלא בגלגלא בשבתא
במחוזא אמר מעמא מאי גזרו רבנן משום
גינתו וחורבתו הכא לאו גינה איכא ולא
קד' חורבה איכא ביון דהוא * דתרו ביה כיתנא
אמר להו דאלמא כרבא ס"ל דאי בעולא ס"ל
לא קא שרי למימלא בגלגלא כלל דהא
משמיע קול הוא וחזינן למקצת רבואתא
דסבירא להו בעולא וסמכי אגמרא דבני
מערבא דגרסינן התם במסכת יו"ט * אמר רבי
אלעזר כל משמיע קול אסורין בשבתר' אלעא
איעצר בסידרא סליק לבייתא ואשבחון דמכין

מביא תבן א ומרדה בה וכשהוא מרדה בה
לא ירדה לא בסל ולא בקופה אלא בשולי
הקופה: איממלאין מבור הגולה • תנן בסוף
מדות לשבת הגולה שם היה בור הגול'
והגלגל נתון עליו ומספקין משם מים לכל
העדה: עולא איקלע לבירב מנשה אתא ההוא
גברא מרף ארשא אמר מאן האי ליתחיל
הגופיה דקא מחלל שבתא א"ל רבא לא אמרו
אלא בקול של שיר בלבד ואותבין עליה
דרבא מהא דתניא מעלין (*) בדיופי ומטיפין מי
ארג לחולה בשבת לחולה אין לבריא לא מאי
לאו כגון דניים ובעי' לאיתעורי ויש"מ אולודי
קול אסור ופריק כגון דתיר ובעי' לאונומי
והינו מעמא דלבריא אסור משום דמשתמע
קלא דזמזומי שהוא כלי שיר פירוש דיופי
מניקות ששואבין בהם יין ופירוש מי ארג
כלי שפיו צר מלמעלה ורחב מלמטה
ובתחתיתו נקבים קטנים שמוציאין את היין
ובשנופלין בתוך כלי מתכות נשמע הקול
כשיר ואותבין מהא דתניא המשמר זרעיו
מפני העופות ומקשאו ימדלעיו מפני החיה
הרי זה לא יספוק ולא יפח ולא ירקד כדרך
שרוא עושה בתול מ"ט לאו משום דאולודי
קלא ב בשבתא אסור ופריק רב אחא בר
(רב) יעקב לא גזירה שמא יטול צרור לזרוק
בהן והדר אותבין מהא דאמר ר"י אמר רב
נשים המשחקות באגוזים אסור מ"ט לאו
משום דאולודי קלא בשבתא אסור ופריק
התם (ה) לא משום דמשתמע בזמזומי והאמר
שמואל נשים המשחקות בתפוחים אסור פי'
שמשליכין זו לזו ע"ג קרקע ונוגעות אלו באלו
מ"ט לאו משום ג דאולודי קלא איכא ופריק
דילמא אתי לאשוויי גומות לפי שהשחק
בקרע ותו אקשינן ממתינתין ממלאין מבור
הגולה בגלגל במקדש אבל לא במדינה
ד מ"ט לאו משום דאולודי קלא אסור פירוש
לפי שגלגל משמיע את הקול ופריק לא
גזירה שמא ימלא לגינתו ולחורבתו ומסתברא
לן דהלכתא כוותיה דרבא דאמר לא אמרו
ה אלא בקול שיר בלבד מדתריין רב אחא
בר יעקב כוותיה אלמא כוותיה ס"ל ועוד הא
אמר' אמימר שרא למימלא בגלגלא בשבתא
במחוזא אמר מעמא מאי גזרו רבנן משום
גינתו וחורבתו הכא לאו גינה איכא ולא
קד' חורבה איכא ביון דהוא * דתרו ביה כיתנא
אמר להו דאלמא כרבא ס"ל דאי בעולא ס"ל
לא קא שרי למימלא בגלגלא כלל דהא
משמיע קול הוא וחזינן למקצת רבואתא
דסבירא להו בעולא וסמכי אגמרא דבני
מערבא דגרסינן התם במסכת יו"ט * אמר רבי
אלעזר כל משמיע קול אסורין בשבתר' אלעא
איעצר בסידרא סליק לבייתא ואשבחון דמכין

מביא תבן א ומרדה בה וכשהוא מרדה בה
לא ירדה לא בסל ולא בקופה אלא בשולי
הקופה: איממלאין מבור הגולה • תנן בסוף
מדות לשבת הגולה שם היה בור הגול'
והגלגל נתון עליו ומספקין משם מים לכל
העדה: עולא איקלע לבירב מנשה אתא ההוא
גברא מרף ארשא אמר מאן האי ליתחיל
הגופיה דקא מחלל שבתא א"ל רבא לא אמרו
אלא בקול של שיר בלבד ואותבין עליה
דרבא מהא דתניא מעלין (*) בדיופי ומטיפין מי
ארג לחולה בשבת לחולה אין לבריא לא מאי
לאו כגון דניים ובעי' לאיתעורי ויש"מ אולודי
קול אסור ופריק כגון דתיר ובעי' לאונומי
והינו מעמא דלבריא אסור משום דמשתמע
קלא דזמזומי שהוא כלי שיר פירוש דיופי
מניקות ששואבין בהם יין ופירוש מי ארג
כלי שפיו צר מלמעלה ורחב מלמטה
ובתחתיתו נקבים קטנים שמוציאין את היין
ובשנופלין בתוך כלי מתכות נשמע הקול
כשיר ואותבין מהא דתניא המשמר זרעיו
מפני העופות ומקשאו ימדלעיו מפני החיה
הרי זה לא יספוק ולא יפח ולא ירקד כדרך
שרוא עושה בתול מ"ט לאו משום דאולודי
קלא ב בשבתא אסור ופריק רב אחא בר
(רב) יעקב לא גזירה שמא יטול צרור לזרוק
בהן והדר אותבין מהא דאמר ר"י אמר רב
נשים המשחקות באגוזים אסור מ"ט לאו
משום דאולודי קלא בשבתא אסור ופריק
התם (ה) לא משום דמשתמע בזמזומי והאמר
שמואל נשים המשחקות בתפוחים אסור פי'
שמשליכין זו לזו ע"ג קרקע ונוגעות אלו באלו
מ"ט לאו משום ג דאולודי קלא איכא ופריק
דילמא אתי לאשוויי גומות לפי שהשחק
בקרע ותו אקשינן ממתינתין ממלאין מבור
הגולה בגלגל במקדש אבל לא במדינה
ד מ"ט לאו משום דאולודי קלא אסור פירוש
לפי שגלגל משמיע את הקול ופריק לא
גזירה שמא ימלא לגינתו ולחורבתו ומסתברא
לן דהלכתא כוותיה דרבא דאמר לא אמרו
ה אלא בקול שיר בלבד מדתריין רב אחא
בר יעקב כוותיה אלמא כוותיה ס"ל ועוד הא
אמר' אמימר שרא למימלא בגלגלא בשבתא
במחוזא אמר מעמא מאי גזרו רבנן משום
גינתו וחורבתו הכא לאו גינה איכא ולא
קד' חורבה איכא ביון דהוא * דתרו ביה כיתנא
אמר להו דאלמא כרבא ס"ל דאי בעולא ס"ל
לא קא שרי למימלא בגלגלא כלל דהא
משמיע קול הוא וחזינן למקצת רבואתא
דסבירא להו בעולא וסמכי אגמרא דבני
מערבא דגרסינן התם במסכת יו"ט * אמר רבי
אלעזר כל משמיע קול אסורין בשבתר' אלעא
איעצר בסידרא סליק לבייתא ואשבחון דמכין

יכמיה

תרפח

(*) כס"י בגי' אולודי קלא וס"ה בתפוחים אסור ופריק לא התם באגוזים משום דמשתמע בזמזומי קול שיר אבל כו'.

סליקו להי דמוצא תפילין וסליקא לה מסכת עירובין

משום בונה לא אחייב לא בחבית לא כתגור ולא בכורת דאין בנין בכלים . וכן נ"ל רא
סברי יש בנין בכלים וב"ה סברי אין בנין בכלים וכן בהל' יו"ט פ"ד אבל התוס' כתבו בפ'
אמאי הוא במקום אחד ועירובו במקום אחר וכו' משמע דפשיטא ליה דאין יכול לשבר ה'
לשבר פותחת של עץ או של מתכת להפקיע ודוקא קשור בחבל מתיר ומפקיע וחותר כדמ'
לקלקלו לסותרו שייך שפיר בנין גמור וסתירה גמורה כאדמרי בריש הבונה האי מאן דעיי'
ומיהו בירושלמי גרס אמתניתין דבכל מערבין הדא דיתאמר בניגול של אבל בכלל של בניגול
אסור לצורבא מדרבנן שרי: [ב] אבל קול שאינו של שיר כגון להקיש על הדלת וכויו'
קיו"ל וכן פסק ר"י אלפס ודלא כעולא דאסר להקיש על הדלת אע"פ דבירושלמי
ידעו גם הם הירושלמי וידעו שאין הלכה כן וכן בספר המצות אמנם רבינו הגנאל פסק
קול אם מותר להניח בשבת רב אלפס פסק כרבה בשילחי עירובין דאמר לא אסרו א'
קלא ואפילו לרבינו הגנאל שפסק כעולא דאמר כל אולוירי קלא אסור ה"מ היכא דבעי'
אין לבריא לא דניים דבעי למיתער וכן נשים המשחקות באגוזים ובתפוחים ומכין זה ב'
בן ידע מתי הוציא ויבאו אחרים לדלות א"נ משום דיש שם השמעת קול גדול ואוושא
ולית דין ולית דינא דלא שרי וכן משמע בפרק כמה אישה דיוצא עכב בזוג שבכסותו
מאיר ב"ה ברוך זלה"ה ע"כ: [ג] בירושלמי כהלולא דרבי שמעון בר' ר'

הלכות שבת סימן שלח שלט

באר הגולה 370

(ל) לרחיצה סאבל אם אינו ראוי * (לא) אסור משום שאין עושין גרף של רעי לכתחלה ואם נתן בלי תחת דלף שאינו ראוי לרחיצה (לב) מותר (ח) (לג) לשלול במים המאוסים שבו * :

שלט כמה דינים פרטיים הנוהגין בשבת . ובו ז' סעיפים :

א (א) אין רוכבין ע"ג בהמה (ונו"ל סי' ש"ס סי"ח מדין הליכת קרון) : ב אין שמיין (ב) על פני המים גאפילו (ח) (ג) בבריכה (ד) שבחצר מפני שבשהמים נעקרים ויוצאים חוץ לבריכה (ה) ידמי לנהר * ואם יש לה (ו) שפה סביב מותר דכיון דאפילו נעקרו המים השפה מחזרת אותם למקומם הוי ליה ככלי וליכא למגור ביה שמא יעשה חבית של שייטין : ג (ז) אין מטפחין להכות כף אל כף ולא מספקין להכות כף על ירך (ז) (ח) ולא מרקדין גזירה שמא יתקן כלי שיר ויאפילו להכות באצבע על הקרקע * או על הלוח (ט) או אחת כנגד אחת בדרך המסוררים או לקשקש באגוז לחינוק או לשחק בו בוזג כדי שישתוק כל זה וכיוצא בו אסור גזירה שמא יתקן כדי שיר * ולספק בלאחר יד מותר . סגס והא דמספקין ומרקדין האידנא ולא מחינן בזה משום דמוטב שיהיו שונגין וכו' וי"א דנזמן סזה הכל כפי דאין אנו צקילין צעשיית כלי שיר וליכא למגור שמא יתקן כלי

ס רמב"ם בפכ"ה
*(קל"ח דיני השמעת
קול יתבאר בסימן
שאתר זה)
א משנה בגיטא ל"ו
ב משנה שם
ג כרייתא שנת מ'
ד וכן פי' הר"ן לפי
גרסת הר"ף שם
וכ"כ רמב"ם בפכ"ג
ח משנה בגיטא
ל"ו ושם בנמצא
ו רמב"ם בפכ"ב
ז רמב"ם שם מהא
דירושלמי בשם ר'
יונה שם

באר היטב

לכסותן : (ח) לטלטלו . ודוקא כשהוא נתון במקום שהוא שם דמאז
עליו וכמו שכתב סימן ש"ח סל"ז סל"ז מ"א :

(א) בבריכה . פי' שאין בה גזירה משום שמא יעשה חבית של שייטין

באר הלכה

לאיסור עיין בפמ"ג שמסתפק בזה : * אסור משום שאין וכו' . הנה עיקר הטעם לאסור להעמידו תחת הדלף הוא משום שאין מבטלין כלי מהיכנו דלא יהיה יכולת בידו להזיזו אח"כ ממקומו כיון דאית ביה מוקצה וכדאיתא בגמרא אלא משום דאי הוי שרי לעשות גרף של רעי לכתחלה לא היה קרוי כלל בטול כלי מהיכנו כיון שמוחר ליעול אח"כ ולשפכו וכמו שסיים המחבר לבסוף אבל כיון דק"ל דאין עושין גרף של רעי לכתחלה א"כ הרי הוא מוכרח להתירו לכתחלה שיהיה מונח שם בקביעות ומעתה הוי שפיר בטול כלי מהיכנו [מ"א] בשם י"ש וכן העתיקו ד"ז עוד כמה אחרונים] והנה דין זה העתיק המחבר מהרמב"ם והטור פליג ע"ז ועיין בט"ז שהאריך בזה ופסק השו"ע כהרמב"ם . ועיין כח"א שכתב דבמקום לורך גדול יש לסמוך על הטור דפסק שאפילו באינו ראוי מותר ליתן כלי תחתיו . והנה מה שאנו נוהגים ליעול בבוקר מי הנטילה תוך כלי אף שהם בודאי אינם ראויים לרחיצה ולא לשתית בהמה כמבואר געיל בסימן דל"ח וכן המים אחרונים שנטלין לתוך כלי ע"כ משום דס"ל כהטור ועוד נ"ל דזה לא מיקרי אינו ראוי דאין עליהם שום איסור אלא מפני שרות רעה שורה עליהם ולא מקרי אינו ראוי רק אם הוא מעורב בטיט שורד מן הגג או שיש עליהם איסור עכ"פ מדרבנן וכמו גבי טבל מדרבנן שהזכירו הפוסקים :

* ואם יש לה שפה וכו' . הנה לפירש"י בגמרא מסתברא דכזה אינו מותר רק כשהבריכה בחצר אבל לא בר"ה שמא יתיו חוץ לארבע אמות אבל לפירוש הר"ף שהעתיק השו"ע כוותיה לא ברירא לי ודברי הרמב"ם ג"כ משמע קל"ח דדוקא בחצר מותר : * או על הלוח או אחת כנגד אחת . עיין באורו במ"ב והוא מהב"י והאחרונים ומפני זה תמה על התה"ד שכתב כגד דברי הרמב"ם ולפנינו הגירסא ברמב"ם על הלוח אחת כנגד אחת וכו' ולפ"ז אלעיל קאי שהכה על הקרקע או על הלוח אחת כנגד אחת וזהו דרך המסוררים לאפוקי אם הכה פ"א על הקרקע או על הלוח לאו כדרך המסוררים הוא ורימו בזה דלהקיש על הדלת וכיו"ב מותר וכמו שכתב בהדיא בפ"י המשנה בסוף עירובין אבל לעולם אימא לך דלהכות באצבע לרידה לאו דרך שיר הוא ומ"ם הר"ם בפ"י המשנה דיומא ועושה בזה תנועות ערבות לא מוכרת דהוא דרך שיר וכוונת הרמב"ם בזה כיון דהיה זה רק כדי שלא יישן א"כ למה לא עשו סתם הקשה על איזה דבר ולזה אמר שהיו תנועות ערבות וזה דרך כבוד יותר לפני כהן גדול מסתם הקשות : * ולספק בלאחר יד מותר . דין זה מקורו

שמכין באמה על האגודל בנעימה ועושין בזה תנועות עריבות [כ"י] וזהו שסיים בדרך המסוררים ואם עושה זה בחזקה כדי להקיץ להכירו משנתו

שער הציון

(כה) זכור לאברהם : (כו) לעיל בסימן ש"ח סל"ה במ"א : (כז) מ"א וס"א : (א) מרש"י שם בדף מ' ע"ב דאל"ה אינו אסור ואף הר"ף מודה בזה וכדאיתא במלחמות : (ב) רש"י : (ג) גס זה מרש"י שם : (ד) מרש"י קמ"ח ע"ב ואף בחוס' מודה שם בעלם הדין דאסור ע"ש : (ה) טור סימן תקכ"ד ופרי"ף והרא"ש והוא מהירושלמי [ול"ע דאפילו נימא דבעי לקלא כגון להשמיע לערו לרבים הא מ"מ אינו דרך שיר ואמאי אסור לדעת הר"ף והרא"ש דמקילין בזה] ועיין בהגר"א דהכנים דכן עיקר

הלכות שבת סימן שלט

קפו באר הגולה

שיר דמלמל ללא שכיח הוא ואפשר שעל זה נהגו * (י) להקל בכל (חוס' ס"פ סמ"ח כ"ד יין) : חמשה ב"ס ל"ו
ד' (ג) [א] (יא) "אין דנין. הגם ולכן ה"ס חסור לתפוס ולהכניס לבית הסוהר מי שנתחייב איזה עונש
כדי שלא יצרח וכל שכן שאסור להלקותו (יב) דהוי (יג) בכלל דין (יד) ואם יצרח אין עליו כלום (כ"ו
ס"ו) רס"ג בשם שבוילי הלקט (שו) ולא מקדשין. הגם ויש מחירין לקדש (שו) סיכא דאין לו אשה ובנים
(ר"ח) (יו) ואפשר דה"ס הכניסה לחופה שרי (סמ"ג) ואע"ג (יח) ללא קי"ל הכי מ"מ כומכין על זה בשעת
הדחק גם כי גדול כבוד הצריות כמו שרגילין שלפעמים שלא היו יכולים להשוות עם הכדוניא ציוס ו' עד
סלילה דעושין החופה והקידושין כליל שבת (יט) הואיל וכבר הכינו לסעודה ולנשואין והוי ציוס לכלם ולחמץ

שערי תשובה

[א] אין דנין. פ"ן כ"ס וכתב מור וקליפס שאסור לנע"ד לסדר טענותיו
לעצמו צדיתו כדי שיסו שטנים בפיו בעמדו לדון משום דכ"ר כ"ו
אבל הדין ששם הטענות מותר לעיין דינא בפסרי הפוסקים וכן הנע"ד אם
בר הכי הוא ועיין לפיל סימן ש"ו אם מותר להעמיד מליץ אינו יסודי כשהוא
מוכרת לכך ומ"ס המג"א שאין לקבוע מקום לחליצה עיין בשבות יעקב ח"א
סימן ט"ו מ"ס בזה וע"ס שמואל לקבל עדות לזרף עגונה בשבת כשהעד

מיתה עומדת היינו מיתה היינו מלקות וכשם שהמעטו מלא תבערו
אש שאין מיתה ב"ד דוחה שבת מ"מ כיון דמלקות במקום
ועיין מה שנתפסק בזה בספר משנה למלך. ודיני ממונות אין דנין בשבת גזירה שמה יכתוב. איתא בסנהדרין דף פ"ח ע"ב ששבת
לא היו יושבין הסנהדרין בלשכת הגזית רק בחול שלא יהא נראה כאלו דנין בשבת. ונ"ל דמה"ט חסור לקבוע מקום לחליצה בשבת

באור הלכה

הוא מירושלמי במבואר כ"ו והנה מדפדפס דוקא בסיפוק כלומר יד משמע
דבקשקוש הזוג וכיוצא בזה שהוא יותר דרך שיר לא מהני אף דיעשה כלומר
יד וכן בדין דלע ספוק גופא אין לו ראי' ברורה מירושלמי שהוא מותר
אחרי שר"מ מחמיר שם בזה [ועיין כ"ו] דמתוך זה כדוחק אין לו להקל
יותר ממה שחמאל בירושלמי בהדיא : * להקל בכל. פ"ן כמ"ב דהיינו בטיפות
וריקוד סתם ולא כ"ו קשקוש וגם וכו' פ"י רבון כלי שיר בודאי איסור
גמור הוא ועיין בחידושי רע"א שרמזו לעיין בספר זכרון יוסף והשגתיו ב"ס
ואעתיק קלל מדבריו הקדושים במה שהשיב לרב אחד גדול מהר"ר יעקב
ו"ל חיל ורעדה אחותני בכל לרבותיהם לי לר דבר הפסלה הגדולה שעשו
פריי בני עמנו במקומם לעבור בשאט נפש על דת ודין תורתנו הקדושה
ודת יהדות ולא לבד המילול יו"ט בעשיית ריקודין ומחולות שגזרו ע"ו חו"ל
ואפילו באשמים לבד וגם לבד כדתן בפרק משילין אין מספקין ואין מרקדין
וכו' וכן הוא בשו"ע סימן ש"ט ובסימן תקכ"ד וידוע לכל בר לבד דסיפוק
וריקוד אפילו בלא כלי שיר ומיני זמר חסור מדינא מחשש שמה יתקן כלי שיר
ומכ"ס שאסור פ"י כלי שיר ומנגנים [והרמ"א שכתב שנהגו להקל לא על

מי שהיה מחוייב [בימים הקדמונים] הבערה גלתה התורה ללא יענישוהו בשבת ומינה ילפינן דה"ה לכל עונש והמחבר מיירי מתחלה
בד"מ דבזה ג"כ חסור מדרבנן וכנ"ל בסקי"א] ואיתא בספר החינוך העטם שרצה הקב"ה לכבד יום זה שימלאו בו הכל מנוחה גם
החוטאים והחייבים משל וכו' : (יד) ואם יצרח וכו'. ואין בכלל זה אם אחד רוצה לצרות כדי לעגן אשתו דבזה מותר היה להכשיו וכן
מותר לקבל עדות מאיש מסוכן וקרוב למות על אשה שמת בעלה היכא דחיישינן שלא ימלא ח"כ עדות אחרת [סידושי רע"א וס"א] :
(שו) ולא מקדשין. גם זה מחמת גזירה שמה יכתוב (יב) אבל לא מטעם דהוא כקונה קנין בשבת דהא בקידושין לבד בלא חופה לא
קנאה עדיין ליחשה ולמליאתה ולמעשה ידיה וכן אם אפילו היו הקידושין מעבוד יום מבואר בהמחבר לקמיה דחסור להכניסה לחופה
בשבת והיינו מטעם דע"י החופה קונה אותה לכל הדברים האלו הנ"ל והוי כמקח וממכר דחסור בשבת : (שו) היכא דאין לו אשה
ובנים. וה"ה (יג) ביש לו בנים ואין לו אשה ג"כ מותר לדעה זו דמלוא קעביד כדאמרינן ביבמות [ס"ב] מקרא בבקר זרע את זרעך
ולערב אל תנח ירך וגו' : (יו) ואפשר דה"ה וכו'. ר"ל אף דע"י החופה קונה אותה לכמה דברים וכנ"ל אפ"ה כיון דלית ליה אשה
ובנים ויש בזה מלות פו"ר סבירא ליה דיש להקל בזה : (יח) דלא קי"ל הכי. ר"ל (יד) דמעיקר הדין קי"ל כשיטת רש"י ושאר
ראשונים דקדושין ואף החופה חסור בשבת ויו"ט : (יט) הואיל וכו'. ר"ל ויש הפסד רב עי"ז ועיין בח"א שכתב שאין להקל בכל זה רק
אם נשלמו השלשה פרטים דהיינו אם לא קיים פו"ר עדיין ויש הפסד רב וגם ציוס לחתן וכלה אם לא יכנסו אז ועיין מה שכתבנו בסקט"ז
לדעת ר"ת אף ביש לו בנים כיון שאין לו אשה ג"כ מלוא קעביד ומותר ואפשר דס"ל דאין סומכין עליו בזה. ובדין השמשות בודאי
אין להחמיר בדיעבד בלא גזרו על שבות בין השמשות לזרף מלוא לכו"ע (טו) אך להתחלה יש לזוהר מאד שלא לאחר כ"כ כי כמה
* היט בזמן שהיה להם רשות לדון וכח"ס אין להם רשות לזה כלל

שער הציון

לדינא ומ"מ גם הוא מודה דסיפוק לאכל בודאי חסור ג"כ בשבת : (ו) כן מלמד הא"ר וכ"כ בספר תו"ש : (ז) א"ר בשם יע"ש פ"ס אף שם משמע מרש"ל
דמקום מלוא לסמוך מדינא על סכנת התוס' לעיין טיפות וריקוד ומכ"י לא משמע כן וכ"כ במאמר מרדכי : (ח) גמרא : (ט) פ"א בשם ש"ג :
אחרונים : (יא) א"ר : (יב) פמ"ג : (יג) ח"י רפ"א : (יד) עיין כ"ו : (טו) אחרונים :

7

הלכות שבת סימן שלו שלח

באר הגולה 866

(יב) ואינו משום גומות (אגור) ואסור (יג) לכבד הבגדים ע"י מכבדות העשויים מקיסמים * (יד) שלא (ד) ישתכרו קיסמיהם (הגות אלפסי פ' הזרק): ג (טו) אין סבין את הקרקע * (טז) ולא מריחים אותו (יז) אפילו הוא מרוצף: ד יאסור (ה) (יח) לצרד (יט) חבית על הארץ (כ) דכיון שהיא כברה יבוא להשוות גומות ודאי והוי פסיק רישיה * :

ו רמב"ם בפכ"א ממעשה דתלמידו של ר"מ שבת מ' וכתוספתא פ"ז שבת קמ"א * (אם מותר לשחוק באגוזים או תפוחים בסימן שאמר זה) * פירוש ק"ד

שלח דברים האסורים בשבת משום השמעת קול. ובו ח' סעיפים:

א * השמעת קול (א) בבלי (א) [א] שיר אסור * (ב) אבל להקיש על הדלת וכיוצא בזה כשאינו

שערי תשובה

[א] שיר. פי' כה"ס בענין הפעמונים ועיין בשערי אפרים שער יו"ד (ד) ישתכרו. כוונתו אפי' הם נשכרים ליכא איסור לאורייתא אפי' אסור בפסיק רישיה ולפ"ז אסור לכבד אפי' במרוצף אפי' בשל תמרים ולא בזהו העשויים מענפי אילן עמ"ש ס"א מ"א: (ה) ללדד. ולא יכריע החבית וישפוך ממנה אלא מגביה אותה מן הארץ ושופך דאל"כ מחפיר הוא מן הארץ מגן אברהם: (א) שיר. וה"ה בכל דבר שהוא

באור הלכה

(יב) ואינו וכו'. וע"כ מותר אפילו אינו מרוצף. ואפילו יש בבית קליפי אגוזים וכיוצא בהם מדברים האסורים בטלטול אפי' מותר לכבד דהו"ל לדידיה כגוף של רעי [אחרונים]. כתב בספר כלכלת שבת דה"ה במה שקורין בארש"ט הרכיב דינו ג"כ ככנף אווה ועיין בבאור הלכה דאין כדאי להקל בזה אלא במרוצף: (יג) לכבד הבגדים. היינו אפילו באופן שמלד הכיבוד בעלמם אין בהם איסור כגון כבד יין שאין מקפיד עליו וכדומה וכמבואר לעיל בסימן ש"ב ס"א בהג"ה ולפ"ז ה"ה שאסור בהם לכבד את השלחן אפי' שכיבוד השלחן מותר מלד ע"מ (כמבואר בש"ס): (יד) שלא ישתכרו קיסמיהם. ולפ"ז ה"ה שאסור לכבד הבית [אפילו במרוצף למאן דשרי] (ט) במכבדות העשויים מענפי אילן יבשים שאינם נכפפים כדודאי נשכרים כשמכבדין בהם וטעם כ"ז דהוי כמו סותר כלי ואף (י) שמקלקל פטור מ"מ אסור לכתחלה [אחרונים]: (טו) אין סבין וכו'. פי' דרכם היה לסוך שמן על הקרקע של בית המרחץ וכיוצא בו ולהתגלגל עליהם [תוספתא פ"ז]: (טז) ולא מדיחין אותו. שהיו (יא) פוקקין סילון שהמים נכנסו דרך זה לבית המרחץ ופותחים נקב שבד אחר שילכו אותם המים ומנקים את הקרקע מפני הוזהמא וטעם כל אלה משום דחיישינן להשוות גומות ואפי' למאן דשרי כיבוד בשבת דשאני הכא דכיון שהוא רוצה ליפות את הקרקע לסוך אותה או להדיחה חיישינן שמא יראה גומות וישכח ויבא להשוות במתכוין [רי"ן]: (יז) אפילו הוא מרוצף. דגורנין אטו שאינו מרוצף [רמב"ם] והא דהתיר בס"א לענין כיבוד ולא גזר כן (יב) משום דכיבוד הוא יותר דבר נחון מהדחה. ודע להדחת רגלי הקרשים שנהגין בהיום יש בזה עוד איסור לעשות בשבת מלכד הדחה דהא לריך לזה שריית אלוטעית במים כידוע ויש בזה משום כיבוס: (יח) ללדד.

במרוצף ועיין מה שכתבנו לעיל סוף ד"ה אסור לכבד: * שלא ישתכרו קיסמיהם. עיין בספר ברכי יוסף בשם מהר"י קשטרי' ובספר בית מאיר שמפקפקין בזה וגם בספר מאמר מרדכי מלדד ללאו פסיק רישיה הוא ומ"מ נראה שאין כדאי להקל בזה דמחוי כעובדא דחול וכמזלול באיסור שבת וכמו שכתב בב"ח פ"ט: * ולא מדיחין אותו אפילו הוא מרוצף. דע דתוספתא וברמב"ם מבואר עוד והכינוי המ"א דאין נופחין את הקרקע בשבת והבטחתי זה משום דאינו מצינו גם לא אדע פירוש על נכון דאם פירוש הוא לנפת בפיו את האבק והעפר מעל גבי קרקע אמאי אסור ומאי שנא מכיבוד דשרי ברמב"ם עכ"פ ברלופה ואדרבה למאן דאסר שם כיבוד משום מזו עפר והוי כחופר לשתרי הכא דבפיו לא יזיז עפר ממקומו גם למאן דאסר שם משום מוקלה יחא מותר הכא כמבואר בסימן ש"ח ס"ג [וא"ל דהבדלה יבכור דעלטול מהלך שמה טלטול דפולגתא דתנאי יש בזה דא"כ אמאי העתיקה הרמב"ם לדינא] ואפילו למאן דאסר שם משום אשויי גומות ג"כ קשה דלשתרי עכ"פ ברלופה למאן דשרי בכיבוד ומלאתי בפמ"ג בדבריו הקלרים רמז תירון לזה והוא דלפי שהכיבוד הוא לורך שבת ס"ל להרמב"ם דהקילו ברלופה משא"כ בזה וכמו שביאר סמניד טעם הרמב"ם שמחמיר לענין הדחה ועוד י"ל דכל אלו הדברים היו לורך מרחץ וכדומה שריך ליפוי הקרקע ולכך חיישינן שיבוא לאשויי גומות במתכוין באינה רלופה וגזרו ג"כ ברלופה דקרקע בקרקע מיתלף כדליתא בגמרא וה"ה גבי נפיתה מיירי נמי בכה"ג [ואף דברבינו ירושם כתב האי דינא דאין סבין ומדיחין גבי בית אפסר גם הוא מיירי לענין רחיצה וכדומה שריך ליפוי הקרקע וכנהוג בזמנינו דהדחה היא לורך רחיצה הקרקע] אבל לעולם אם לריך לכבד הבית [למאן דשרי] ואין לו מכבדת מותר לו לנפת בפיו את האבק והעפר ואדרבה לכאורה נראה דזה לא גרע מריבון דשרי הגמרא במסקנא ואפילו באינה מרלופה משום דלאו פ"ר הוא לאשויי גומות וה"ה כה"ג ואפסר עוד דאפילו לנפת בכלי באויר ג"כ שרי ואפילו למאן דמפקפק על התירא דכנף אווה מודה הכא דשרי: * אבל להקיש על הדלת וכו'. ובבאור הגר"א כתב דהעיקר בזה כדעת

היינו (יג) שהוא מלדדה עד שתעמוד בקרקע יפה ע"י הלידוד: (יח) חבית על הארץ. היינו חבית מלאה (יד) וכן לא יכריע ההבית וישפוך ממנה אלא מגביה מן הארץ ושופך דאל"כ יחפיר מן הארץ כדליתא. ואף שמקלקל הוא וגם מלאכה שא"ל לנופה היא וגם חופר כלאחר יד הוא אפי' אסור מ"מ: (כ) דכיון וכו' והוי פ"ר. ר"ל דע"י (טו) הלידוד גופא נעשה הקרקע חלקה בלא גומות (טז) אבל מתוס' שם משמע דלא הוי פ"ר אלא דאסור מטעם שמא ישכח ויבוא להשוות גומות במתכוין כדי שיהא נוח לו הלידוד. והנה אם מותר ללדדה ע"ג קרקע מרלופה הו"ל כתב דמותר אפילו לדעת השו"ע דס"ל דהוי פ"ר לא גזרו בזה במרלופה ע"ש (יז) והפמ"ג בריש הסימן מלדד להחמיר וע"ש במ"ז אות ג' מש"כ עוד בזה. ודע דכל הסימן הזה לאו דוקא לענין שבת (יח) דה"ה לענין יו"ט [מבואר ב"ב ע"ב] ויש שנכשלין בזה: (א) בכלי שיר. (א) לאו דוקא בכלי שיר אלא אף ביד כגון להכות כף אל כף שמחה ושיר אסור כמ"ש בסימן של"ט ס"ג מטעם שמא יתקן כלי שיר [ומה דאסרו בס"ד להכות כף אל כף כשמסמר הפירות כדי להבריה העופות (ב) אף שהוא אינו דרך שיר התם הטעם שמא יקול לרור ויזרוק לר"ה כשירצה להבריהם וכדמפרש שם] ואם ירצה להכות כף אל כף כדי לשמח התינוק ולהשתיקו יראה לעשות זה כלאחר יד דשרי וכמו שמבואר שם. (ג) ואם נותן מים בכלי מלא נקבים להטיף לתוך כלי מתכות כדי להשמיע קול נעים ע"י הגטיפה אסור דזה הוי ג"כ בכלי שיר ולחולה כדי להרדימו שיישן שרי ואם מטיף בחוזק כדי שיקיץ את הבריה משנתו שרי דלא הוי בכלי שיר כיון שאין עושה בנשימה ובנחת דקול כזה אדרבה היה מרדימו יותר אלא עושהו בחוזק כדי שיקיץ ע"י הקול וע"כ שרי: (ב) אבל להקיש וכו'. ר"ל אף שכונתו להשמיע קול כדי שיפתחו לו מותר (ד) ואפילו אם מקיש בכלי כיון

שער הצינון

לכתחלה: (ט) ואיירי לעיל רק במכבדת של תמרה שהם נכפפים ואינם משתכרין [שה"ג]: (י) היינו אף שהוא ג"כ פ"ר דלא ניחא ליה מ"מ לכתחלה אין כדאי וכמו בגורר כלים גדולים ביותר ע"ג קרקע דגם שם אם יתכוה חרץ הוא מקלקל את הבית ע"י הגומות והוא פ"ר דלא ניחא ליה ואפי' אסור לכתחלה וכנ"ל בס"א במ"ב: (יא) מאירי פרק כירה ועיין פרק תמיד נשחט במשנה וירושלמי: (יב) מ"א בשם רמ"מ: (יג) אחרונים: (יד) מ"א בשם כה"ג: (טו) רש"י בריש פרק הכונה ותו"ש: (טז) הגר"א ומשמע מיניה דטעם להבריהם והטעם משום ליכא דגמרא דהאמר דילמא וכו' ועיין בק"נ מה שתיקן כוס בדומק: (יז) ומסתברא דאם כל כתי הפיר מרלופים אין להחמיר בזה: (א) מ"א: (ב) פמ"ג: (ג) גמרא: (ד) דלא אסר בהג"ה אלא

י"ה יבוא
וים אותו
שלם (יד)

ים צבית
 ה' מותר
 ר כלכלת
 זוזו ועיין
 ג) לכבד
 ס איסור
 זימן ש"ב
 חן אע"פ
 ו ישתכרו
 נף למאן
 נכפפים
 זותר כלי
 פו) אין
 ז המרחץ
 ין אותו .
 ופותחים
 הזוהמא
 די כיבוד
 ד אותה
 במתכוין
 רמז"ס]
 דכיבוד
 שנהגין
 רריך לזה
 לדד .
 החבית
 כלאחר
 למחוס'
 דה ע"ג
 להחמיר
 ין בזה :
 נ של"ט
 שחוא
 פ כדי
 ד כלי
 שיקיז
 ק כדי
 לי כיון
 חלם אין
 ח אסור
 יא בשם
 ק"נ מה
 ה אלא

שער הציון

ככלי המיוחד לכך : (ס) מ"א : (ו) צ"י ובלבד נתן טעם שמה יתקנת : (ז) דברי סתם שם בביאורו והראה מקור לדברי הרמ"א שם דאסר ללבוש בגד
 שיש לו עיניבל המזמית קול מהא דאסרו בגמרא לטייל לבדמה בחצר בזוג שאינו פקוק [ובאמת נראה הרמ"א בש"ס סק"ה ב"ע על דברי רש"י שם מ"ט אסרו
 זס] והא דשריין כדף ג"ח לעבד ללאת בזוג שבכסותו ופיניבל ביהו [דזו היא הראיה שהוכח בהגה"מ לשיטתו דס"ג דמותר] מיירי בזוג פקוק ואף דגם הגר"א
 ס"ל כשיטתו זס דאי אינו מתכוין לקול שרי היינו דוקא כמו בור הגלגל שאינו נעשה להתחלס להשמיע קול כלל אלא לנאות המים אבל זה הטיבכל שנעשה

9

הלכות שבת סימן שלח

ב טור כזה אני (ז) ע"י הכלי המיוחד לכך אלא (ז) מכה בידו על הדלת (אגור וצ"י בשם פסקי תוספות דעירובין) ב' ביש מתירים (ח) לומר לא"י לנגן בבלי שיר בחופות. הגה ואפי' (ט) לומר לא"י (ג) לתקן הכלי שיר שרי משום כבוד חתן וכלה (י) אבל בלאו הכי אסור (מרדכי פרק משילין) ומיהו בזמן הזה (יא) נסגו להקל מטעם שיתבאר בסימן שאחר זה (ד) (יב) לענין טפוח ורקוד : ג [ב] (יג) זוג המקשקש לשעות עשוי

שערי תשובה

סעיף ג' : [ב] זוג המקשקש. וכתב בפמ"א ח"ב סימן קכ"ב שלדעתו מותר למשוך השלשלת שבזיגרי"ך בשבת דעדיף מכוס של פרקים ע"ש ועיין בשאלת יעב"ץ סי' מ"א דאסור ממנהגא וכן אנו נוהגים וכ"כ בפ"מ שאין להחזיר רק ע"י אינו יהודי ולחולה אם א"א באינו יהודי יש להחזיר ע"י ישראל ע"ש. ונראה דכנה"ג יש לסיות זריו להעריך ולמשוך חבל הכסף עד לא יפסק הלוכו המשמיט קול ע"י סיבוב הגלגלים דבזה כיון דהשמיטת קול הוא מאתמול והוא אין מחדש בהשמיטת קול רק משיכת השלשלת דין גרמא די לא יפסק ודי לא יבטול וזה קיל טפי כמבואר בסימן זה וגם לא שייך בזה שהוא גמר מלאכה ומתקן מנהג אחר שכלה השלשלת הכרוך על הגלגל החוזר ופסק הלוכו וע"י שהוא חוזר ומושך ומעריך הוא חוזר לילך ולקשקש נראה שיש לאסור משום דהוי כגמר כלי ומתקן מנהג וכמ"ש בשו"ת מ"ט רבים ומכ"ש במקום שצריך לפשות נענוט בחוט הכרזל המנענע בתמידות כשהולך הנקרא בל"א אומרו שוב ראיתי בשו"ת הר הכרמל שכתב ג"כ דשרי להעריכו בעודו הולך וע"ש שיש קצת גמגום בדבריו ודעתו להחזיר כיו"ט שני והמתיר בראשון אין להעריכו מיו"ט לחזירו וכתב דלא להמוך עליו למעשה ונראה שגם מי שמיקל לעצמו ביו"ט שני מ"מ אין להעריכו רק לצורך היום אבל לא לצורך יום שאחריו בין בחול ובין בשבת ולמעשה נראה להחזיר לצורך חולה בעודו הולך אף ע"י ישראל אם בקושי למלאו אינו יהודי ואם עושה ע"י אינו יהודי יש להחזיר בכל גווני וכן עמא דבר ועיין לעיל ס"ס ש"ח :

באר היטב

דרך שיר וכמ"ש סי' של"ט ס"ג. וז"ל יש"ש כל משמיע קול שאינו מכיוון לשמחה כגון שמש המקשקש לכהכ"ל וכיוצא בזה מותר עכ"ל. ואם נותנים מים בכלי מלא נקבים ומטיף לתוך כלי מתכות כדי שישמע קול נעים אסור דה"ל בכלי שיר. ולחולה מותר ואם מטיף בחוזק כדי שייקץ הישן אפי' לבריא שרי דלא הוי כעין כלי שיר שאין עושה בנעימה ובנחת וא"כ כ"ש הני פעמונים שצפרכות דלית בהו איסורא שאין כוונתו שישמעו בנעימה ובנחת. ועוד כיון דלחולה שרי כ"ש לדבר מזה ועוד דהאידנא יש להקל כמ"ש סימן של"ט ס"ג בהג"ה. וכ"מ שהש"ך מקיל משום דלצורך מזה היא שישמעו העם ויקומו דהא לרקד ג"כ מותר לצורך מזה כמ"ש סי' של"ט. והט"ז ביו"ד סי' רנ"ד וכן כאן אסור וכתב דיש למחות בידם ע"ש אבל כבר נהגו להקל כמ"ש ועוד דאותו שפוחת הפרכות לא קמכוין לקלא כלל מ"א ע"ש : (ב) מכה. ויש מקומות שלוקח כלי אחר להכות בשבת : (ג) לתקן. עמ"א שהעלה דאסור לומר לתקן הכלי שיר אלא לומר לא"י שינגן ע"ש [ובס' אליהו רבה דד להחזיר]. ואיתא במהרי"ל שפעם א' גזר המושל שלא ינגנו בכלי שיר וזה להוליד חתן וכלה לעיר אחרת לעשות שם החתונה כדי לנגן בכלי שיר. הרדכ"ז ח"א סי' קל"ב כתב שבארצו נהגו לאיסור לומר לאינו יהודי לנגן ומיהו אם בא האינו יהודי ונגו מעצמו ח"ו מוהין לו ומודינא מותר לומר לו בע"ש שינגן בשבת כיון דישראל עצמו אינו אסור אלא משום גזירה. ואם יש לחוש להערמה יש לעשות גדר גם בזה כנה"ג ע"ש : (ד) לענין טפוח. פי' כיון דאין ביקיחין

משנה ברורה

דהוא מלאכה דאורייתא [ובבאור הגר"א כתב דדעה זו סברה כדעת המתירין לעיל ברע"ו ס"ב בכל מלאכה דאורייתא ע"י א"י לצורך מזה וא"כ לדידן דסוברין להלכה כדעת רוב הפוסקים שאוסרין גם בזה אסור] : (י) אבל בלא"ה. ר"ל (י) בשאר שמחה של מזה כגון בעבודת מילה או בשמחת תורה אסור אפילו לומר לא"י לנגן (יא) אם לא שבאין מעצמן או שהכינו אותם מע"ש ועיין בשו"ת מהרי"א ח"א סימן כ"ט שאובר לנגן במנים ועוגב נשעת התפלה ע"י א"י ועיין בשו"ת ח"ס הלך ששי סימן פ"ו שהביא ראיות לאסור אף בחול לנגן בבהכ"ל בשעת התפלה ובפרט בשבת אין שום היתר : (יא) נהגו להקל. ר"ל האמירה לנגן בשאר שמחה של מזה ובלבד משמע דאסור כ"א בשמחת חתן וכלה ועמ"ר שם : (יב) לענין טיפוח ורקוד. פי' (יב) כיון דמדינא י"א דהוי לן למישרי לנגן בזמנינו בכלי שיר דאין אנו בקיחין בעשייתן וליכא למיגזר שם יתקן ולכן עכ"פ שרי האמירה לא"י לנגן ועיין במ"א שהסכים דעכ"פ אסור לומר לא"י לתקן הכלי שיר (יג) ואפילו משום כבוד חתן וכלה : (יג) זוג המקשקש לשעות. ר"ל מורה השעות [שקורין זייגער] שעשוי להשמיע קול להודיע השעות :

מותר

שער הציון

לכתחלה והוקבע בהכנף כדי להשמיע קול וזה גובש הכנף נעשה כאלו מכיון לזה ולא יחא ליה להגר"א בתירוץ המ"א שם דרך בקטנים איירי דהוא דומק גדול ומה שהביא ראיה מסוף דברי הש"ג לאו ראיה היא דהוכחת הש"ג היא רק דהווג פשוט לבחית הטיק ולחשתיקו וממילא גדול אסור לשאת אותו והאמת דסנהת אלפסי בשם ריא"ז והגהת מיימוני בשם ר"מ פליגי אהדדי בסברא זו והטור בסימן זה בלא העתיק רק תחלת דברי הר"מ לענין טענת שיש בה אבן בחללה דמות להניחה על השלחן ולא העתיק סוף דבריו לענין עינבל משמע דס"ל דדוקא לענין טענת מותר אף דממילא נשמע קול משום דאין מכיון לקלא כלל משא"כ בעינבל דהוקבע בבגד מתחלה רק לענין זה שיהא נשמע קולו בהליכתו והוא לובשו נעשה כאלו מכיון לזה : (ח) וגם המ"א גופא בסימן ש"ס סק"ה כתב דאפשר דזוג עם עינבל בכלי שיר הוא וא"כ מסתברא דאין הלוי כלל בכוונתו ומה דהקיל הכא לענין פרכות אפשר דהוא רק משום ליכוד טעם פראשון דהוא מילתא דמזה או אולי דחזר בו מדעתו ונ"ע בכוונתו : (ט) מ"א בטעם הרמ"א אבל לדידיה לא ס"ל כן דכן משמע מריבטיה דליבטיה בסק"ד ופסק"ה וצ"מ אין לי ראיה מוכרחת דאפשר דבסק"ה קאי רק אשאר דבר מזה : (י) א"ד : (יא) שם : (יב) מ"א : (יג) קן משמע מסתמעת לשונו וגם

מסע הרמ"א שיתבאר ואינו עיקר כמו שנבאר בס"ד וכן המנהג הפשוט בכל העולם :

ד' וכלל הדברים לפי זה דכל ענין שהכונה בשביל נעימות השיר כשירי שמחה או שירי אבל או שירי עגבים ועושה זה בכלי או אפילו בידיו כמ"ש הרמב"ם להכות באצבע על הקרקע או על הלוח או אחת כנגד אחת בדרך המשוררים כלומר שיש במיני נגונים שע"פ הכתוב באצבע מנעים השיר כיון שעושה מעשה נאצבעו אמרו כמו בכרי שיר וכן לקשקש באגוז לתנוק או בזוג כדי שישתוק או שישן דמקשקש בנעימות ועביר קלא כמו זמזומא וגמ' והיינו מין חליל והוא מכיון שיהא בזה נעימות השיר דע"י זה ישתוק התנוק וישן ואסור וכן אם נותנים מים בכלי מלא נקבים ומסיף לתוך כלי מתכות כדי שישמע קול נעים כי קלא דזמזומי אסור ומג"א מגמ' ע"ס :

ה' ובדברים שאין הכונה נעימות השיר ואין בהם לא שמחה ולא אבל ולא עגבים אלא להשמיע קול בעלמא אפילו הקול חזק כמו השמש המקשקש נקורנס על הכתלים לקרא לבחכ"נ או שמחה בדבר חזק על הבימה וכיוצא בזה ואפילו אם מקשקש כמו זוג שיש בזה איזה נעימות כמו הזגין שבספר תורה ובפרוכת או הזגין שעל הדלת כמו שכתבתי כיון שאין הכונה בשביל נעימות אלא להשמיע קול בעלמא אין זה ענין לאסור משום כלי שיר וכן המשחקים באגוזים שאגוז זה יכה אגוז השני אע"ג שמשמיע קול אין זה כלום וגמ' ורק בקרקע אסור משום אשוויי גומות כמו שיתבאר ולכן מותר להעמיד מע"ש כלי המקשקש לשעות שקורין זייגע"ר שמערכים ומכנים אותו סבעור יום על ידי משקולת שיקשקש בכל שעה כל יום השבת דאין זה קול כרי שיר דאין הבחנה משום הנעימות אלא כדי ידע ולשמע איזה שעה בעת ולכן אף שמקשקש נעימות מותר והכל מטעם שנתבאר כיון שאין הכונה לשיר אלא להשמיע קול בעלמא ויש מי שרוצה לאסור גזה מאיזה טעם ואינו עיקר ועט"ז סק"ז כן פסק רבינו הב"י בסעיף ג' ע"ש ומשמע מזה דלהעמיד כלי שיר מע"ש שישיר מעצמו בשבת ג"כ אסור והכי מסתברא וכיון דהאיסור הוא שמא יתקן כלי שיר א"כ מה לי אם סגנן על ידו או מעצמו סוף סוף יש חשש נשיראה שאינו מנגן יפה יתקנו וליבעמידו נשבת אסור משום מתקן מנאל :

ו' ודע דעל מה שכתב רבינו הב"י דלהקיש על הדת כשאנו דרך שיר מותר כתב רבינו הרמ"א וז"ל וכן אם לא עביר מעשה שרי ולכן אלו שקורין לחבריהן ומצפצפים בפיהם כמו צפור מותר לעשותו בשבת עכ"ל ואינו מוכן כלל מאי קמ"ל דהנה שירה בפה הלא לא נאסרה כלל רק שירה בכלי או בגופו בקשקוש אצבעות כמ"ש ועל זה אומר בעצמו דאם לא עביר מעשה שרי כלומר שמשורר רק בפיו בלא מעשה כלי וא"כ מאי קמ"ל שמותר לצפצף בפיו בצפור הא כל מין שיר מותר בפיו :

ז' ובמקור הדין נ"ג נ"ס ריא"ז סוף עירובין ע"ט כתב בלשון זה אע"פ שבאותו הצפצף רגידין ג"כ להנעים בשיר הכא וכו' עכ"ל ומבואר דזהו הרבותא דגם בשיר של כלי רגידין בצפצוף הזה וגם זה אינו מוכן דמה בכך סוף סוף שיר הפה לא נאסר מעולם ואם כונתו לא על שיר שר כלי אלא כלומר שבצפצוף זה מנעים בשיר פשיטא שמותר דהרי כל שיר שבפה מותר ולכן נ"ל דהפירוש כן הוא דבצפצוף הזה רגילין להשים אצבעו לתוך פיו בין השפתים והשיניים וע"י כן יוצא הקול בצפור וזהו הרבותא דאע"ג דביד אסור כמ"ש הרמב"ם דאסור להכות באצבע וכו' כמ"ש בסעיף א' מ"מ הכא שרי כיון דבירו אינו עושה מעשה שיר ושירתו היא בפיו והיד אינו אלא כדי שהצפצוף בפה יעלה יפה לכן מותר :

ח' ודע דעל פי מה שבארנו אולי יש ללמד איזה זכות על מה שבעוה"ר זה עשירות שנים שפשתה המספחת אצל החונים שאוחזים בידיהם מולג קטן של כסף או של עשת ברזל שקורין קאמע"ר טא"ן בעמדם לפני העמוד בשבתות וי"ט והוא עשוי למען העמיד משקל הקול נגינה שנוטלים המולג בין שיניהם ונשמע לאזניהם קול נגינה וע"י זה יודעים להעריך הנגינה והרי זהו ממש כלי שיר ועשוי לשיר ואין בידיו למחות באמרם שבלעדו א"א להם לנגן ובעוה"ר הדור פרוץ וההמון מחזיקים בידם ולא לבד שאין ביכולת למחות אלא אף מי שירצה לצאת מבהכ"נ מפני זה מתעורר מחלוקת כידוע ואולי מפני שקול נגינתו אינה נשמעת רק מפה לאוזן ואינו אלא כרגע ותכליתו הוא בשביל שירת הפה שלא נאסרה מעולם אפשר שאינו בכלל כלי שיר שאסרו חכמים כמו שכתבנו על צפצוף הפה שנותנין היד לתוך הפה ובתביר ללמד זכות כי חלילה לומר שכלל ישראל יבשלו

ערוך

הלכות שבת סימן של"ה

השרתן

יבשרו באיסור שבות ומה גם בעמדם בתפלה לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה וגם כמה שאומרים התיבות וכו' וכו' ומשלשים ופורשים הנאטי"ן לפני העמוד למען יזמרו ע"פ חוקי הזמרה וכל יראי חלקים מזמרים בזה ואין צידם למחות כי ההמון פרוץ ואין שומעין בזה לדברי חכמים באמנם שזהו אלס טוע שבת ועונג יו"ט ואולי באמת אין איסור בזה וטוב לפני החלקים ימלט מזה ואנחנו ללמד זכות בזה על זרע קודם שתומי עינים ואולי מדאמרו חז"ל רק על שמע שמע משתקים אותו ש"מ דבשאר תיבות לית לן בה אם כופלים ומשלשים וגם על הנאטי"ן הפרוסים לפני העמוד אין לנו לומר בזה טעם איסור צרור ולכן הגה להם לשראל מועט שיהיו שוגגין וכו' :

ט עוד כתב דאסור להכות בשבת על הדלת במבעת הקבוע בדלת אע"פ שאינו מכויין לשיר מ"מ הואיל והכלי מיוחד לכך אסור ולכן אסור דשמש להכות על הדלת לקרא לבהכ"נ ע"י כדי המיוחד לכך אלא מכה בידו על הדלת עכ"ל ולכן יש מקומות שהשמש דוקח כלי אחר להכות בו בשבת ומג"א סק"ג ולא נתברר יפה טעם איסור זה כיון שאינו של כלי שיר ויש מי שאומר דכיון שהכלי מיוחד לכך חיישינן שמא יכוין לשיר ונ"י ואינו מוכן דמניין לנו לגזור כן ועוד דהוי כגזירה לגזירה ונראה דהאיסור הוא משום עובדא דחול והט"ז סק"א כתב דכמו כן אסור לתלות רצועה שבה פעמונים על הפרוכת ע"ס ואיני יודע הדמיון ונפרט לפמ"ס ודו"ק :

י ויש מהקדמונים שהתירו לומר לא"י לנגן בשבת בכלי שיר בחופות דהוה שבות דשבות ובמקום מצות שמחת חתן וכלה לא גזור רבנן וכתב רבינו הרמ"א בסעיף ב' דאפילו לומר לא"י לתקן הכלי שיר מותר מפני כבוד חתן וכלה אבל בלא"ה אסור ומיהו בזמנ"ו נהגו להקל מטעם שיתבאר בס' שאחר זה לענין טיפוח וריקוד עכ"ל וזה ודאי תמוה דהתיר אמירה לעכו"ם באיסור דאורייתא ומג"א סק"ד ואפשר שהולך לשיטתו בס' רע"ז שהתיר לומר לא"י להדליק לו נר לכבוד סעודת שבת וכבר נתבאר בשם דאין הלכה כן וגם בזמנינו לא שמענו היתר זה אפילו לומר לא"י לנגן בכלי בשבת לכבוד חתן וכלה ובכל המדינות נוהגים איסור בזה וק"ו לומר לו לתקן כלי שיר ואם הא"י בא מעצמו לנגן בכלי א"צ למחות בידו וס"ל אבל לא לומר לו לנגן ואפילו בע"ש לא יאמר לו שיבא בשבת לנגן בכלי וכן המנהג הפשוט ואין לשנות

וגמ"ס מטעם שיתבאר בס' של"ט והוה מפני שאין לנו בקיאות בתקון כלי שיר ע"ס זהו לענין טיפוח וריקוד אבל לא לנגן ממש וחלילה להתיר בזה :

יא המשמר פירותיו וזרעיו מפני חיה ועוף לא יספוק כף אל כף כדי להבריחם וכן לא יספח בפיו על ירכו וכן לא ירקד כדי להבעיתם ולהבריחם ואע"פ דאין בזה גזירת טיפוח וסיפוק שיתבאר בס' הבא שגזרו שמא יתקן כלי שיר שאין זה אלא בטיפוח וסיפוק של שמחה ושיר ולא בכה"ג מ"מ גם זה אסור גזירה שמא כשיראה שאינו יכול להבריחם בזה ימול צרור ויזרוק להם מרה"י לרה"ר כדי להבריחם ורש"י עירונין ק"ד ו. ולכן אפשר לדין דלית לנו רה"ר אפשר דמותר למפח ולספק דאפילו יזרוק צרור לא יבא לידי איסור תורה ומג"א סק"ו :

יב אין שוחקים באגוזים עד גבי קרקע ולא בתפוחים גזירה שמא יבואו להשוות גומית ויהיה חייב משום בונה בבית ומשום חורש בשדה ואסור לשחוק בכל מיני פירות מטעם זה אבל על גבי שרתן או בבית שיש בו רצפה מותר דבזה לא שייך אשוויי גומות ולא גזרו אמו שחוק על גבי קרקע כמו שיש סוברין כן בכבוד הבית בס' הקודם ע"ש דשחוק אינו דבר של קביעות שיגזרו זה מפני זה ונמתוך קושי המג"א סק"ז וכן מותר לשחוק בעצמות שקורין משו"ך ובלשונינו מייליסקע"ם ואע"פ שמשמיעים קול בעת השחוק שדופקים זה עם זה מ"מ כיון שאינו קול של כלי שיר מותר כמו שנתבאר :

יג ודע דמיני שחוק אין היתר רק כששוחקין לשחוק בעצמא אבל בשחוק כדי להרויח אסור דהוה כמקח וממכר ואפילו השוחקים בתם ובחסד שקורין או"ם גרא"ד אסור מטעם זה וכן המשחקין באגוזים להרויח אסור ומה שהנשים והתנוקות משחקין כתב רבינו הרמ"א בסעיף ה' דאין למחות בהן דמוטב שיהיו שוגגים ואל יהיו מזידים עכ"ל כלומר דודאי לא ישמעו וברבנן אמרינן מוטב כדאיתא בביצה רפ"ד ע"ש ואורי כפי הנהוג עתה שאין מתחייבין בהצחוק הזה בשום דבר אלא במה שצוחקין כמו מי שאנו שולו ינקף את אגוזו של חברו יוכה באגוזו של חברו ובאם לא ינקוף יוכה חברו בשלו וכן בצחוק תם וחסר שנוטל כמה אגוזים בידו וסותם היד ושואל דחבירו תם או חסר ומשיב תם או משיב חסר ופותח את ידו ומניחם אם הוא כפי מה שאמר השני וזכה השני

השני ב
כפי מד
בעצמא
לא קני
אלא כ
ונלע"ד
יד תנ
הגז
ימלא ל
אתי ל
שימלא
דאם ל
לשרות
משום
מרבית
לא שי
מים ה
בו הו
ביחד
כך מו
מן ונ
א
וכך י
דרך
א אי
ת
בצירי
ונס'
הבהם
שם ע
בהמר
חוק
ב א
או
כשהו